

הָיָה לִיבֹשׁ לְבָנִים וּמִתְעַטֵּף לְבָנִים - משום שמחה (רא"ש מדות לו, ב), והיה ליבוש דוקא בגדי לבן לסימן שהוא ראוי להיות כהן הלוּבֵשׁ בגדי לבן (מהרש"א שם), או שלובש לבנים, שהיא הכתונת של בגדי כהונה שהיא לבנה, ומתעטף לבנים שהיא המצנפת, שצורת לבישתו הוא דרך עיטוף (תפארת ישראל מדות ה יכן לה).

שַׁעַר הַדְּלָקָה, שממנו היו מביאים אש למערכה (תוס' ישנים), שאף שירדה אש מן השמים, מצוה להביא מההדיט (כמבואר בגמ' בעירובין סג, א) [תפארת ישראל מדות א יכן לב], ויש שפירש, שדרך שם מכניסים את העצים בשביל המערכה (רע"ב שם).

שַׁעַר הַקְּרָבָן, שדרך שם היו מכניסים את התמיד, או על שם שדרך זה המקום הוליך אברהם את יצחק בעת שבא להקריבו על גבי המזבח (רא"ש מדות לד, א). ויש שגורס 'שער הבכורות' (הגהות הב"ח), על שם שדרך שם היו מכניסים את הבכורות ששחיטתן אף בדרום (רע"ב שם), ונתייחד לו שער בפני עצמו, הואיל והוא ממתנות כהונה ואינו דומה לשאר קרבנות שהקרבנות על ידי הבעלים (תוס' יו"ט שם, וראה תפארת ישראל יכן לג).

לְשֵׁכֶת פְּנֵחָס הַמְּלִיבֵשׁ - שהיה מלביש את בגדי הכהונה על הכהנים קודם שיתחילו את עבודתם, וכמו כן היה מפשיטם בגמר העבודה (רא"ש ורע"ב מדות ד, ד). ועל שם שהמלביש הראשון היה פנחס, נקרא כולם על שמו (רא"ש שם, ע"פ ירושלמי שקלים יד, ב).

לְשֵׁכֶת עוֹשֵׂי הַבִּיתִּין - מנחה שהכהן גדול מקריב בכל יום מחציתו בבוקר ומחציתו בערב, וכן כל כהן ביום הראשון שהוא עובד בו, מקריב מנחת חינוך מהחביתין (רע"ב מדות א, ד, וראה רא"ש מדות לד, א, שהזכיר רק מנחת הכהן גדול).

שַׁעַר נִיצוּץ בְּגִין אֲכַסְדָּרָה הָיָה וְעֲלִיָּה בְּנוּיָהּ לֹא עַל גְּבִי, וְעֲלִיָּה זֹאת נִקְרָאת בֵּית הַנִּיצוּץ [כמבואר במשנה (תמיד א, א)], כיון שהיא היתה כמין 'אכסדרה' - פתוחה מרוח אחת, וניצוצי חמה היו מנצנצין בה, והשער נקרא על שם העליה (ע"פ רא"ש תמיד כה, ב). ויש שפירש, על שם האש הדולקת שם בקביעות, שאם תיכבה האש על גבי המזבח יהיה אפשר לקחת אש משם, ונקרא 'ניצוץ', שהיתה אש קטנה לעומת האש הגדולה שהיתה דולקת על גבי המזבח ובבית המוקד (באר שבע שם).

וְשֵׁם כְּהֵנִים שׁוֹמְרִים מְלַמְעָה וְלֵוִיִּם מְלַמְטָה, ולכן היו עשויים בעליה, שעיקר שמירה הוא ממקום גבוה, אבל שמירת הלויים היתה למטה, ולא היו שומרים בשער הניצוץ למטה ששם די לנו בשמירת הכהנים מלמעלה, ורק הביא את דין שמירת הלויים בדרך אגב להשמיע לנו שיש חילוק באופן השמירה, שהכהנים שומרים מלמעלה והלויים מלמטה (מפרש תמיד כו, ב; משנה למלך בית הבחירה ה, ד, בדעת הרמב"ם), ויש שפירש, שהלויים היו שומרים באותו מקום שהכהנים היו שומרים מלמעלה הם היו שומרים מלמטה (סמ"ג קסה, וראה בהגהות הב"ח מדות לד, א). ושמירה זו אינה מפני חשש גנבים, אלא מצות עשה מן התורה דרך כבוד, שאינה דומה פלטרין שיש לה שומרים מפלטרין שאין לה שומרים (רמב"ם בית הבחירה ה, א; רא"ש תמיד כה, ב), ושמירה זו מצוה ביום ובלילה (מפרש ורא"ש תמיד כה, ב), ויש שסובר שרק בלילה (רמב"ם בית הבחירה ה, ב; משנה למלך שם בשם רבינו שמעיה).

שַׁעַר הַקְּרָבָן, שדרך שם היו מכניסים קרבנות קדיש קדישים ששחיטתם בצפון (רע"ב מדות א, ה, וראה שיה יצחק). עוד יש לפרש, שהיו מכניסים משם את כל הקרבנות, משום שהטבעות של השחיטה היו בצפון העזרה (רא"ש שקלים יז, א, בפ"י שני).

גְּמָרָא. תְּנָא לְלַמְדוּ חֲפִינָה, היא עבודת החפינה הנעשית בקטורת לפני ולפנים [המבוארת בגמ' לקמן (מו, א)], והיא עבודה קשה מעבודות קשות שבמקדש, ועל כן היו צריכים ללמד את הכהן גדול את אופן עשייתו, והקטורת מצויה בלשכת בית אבטינס והיו מלמדים אותו שם (רש"י כאן ולעיל יח, ב, וראה רמב"ם בפייהמ"ש), ויש שפירש, שהכוונה על עבודת החפינה בחוץ שהיא עיקר עבודת החפינה, ומה שחוזר וחופן בפנים אינו אלא מתקנת חכמים (שיח יצחק, בדעת התוס' הרמב"ם).

לְשֵׁכֶת הַמִּדְיָחִין שֵׁם הָיָה מִדְיָחִין קְרָבִי קְדָשִׁים מהפרש שבתוכו, וכיון שהוא מאוס, לא היו מדיחים אותם במקום הדחת האברים על גבי השולחנות שבעזרה (תוס'), ויש שפירש, שהיו חוזרים ומדיחים את הקרביים על גבי השולחנות שבעזרה (תוס' יו"ט מדות ה, ג, וראה רש"י לעיל טז, ב). ויש מפרשים, שבלשכת המדיחין היו מדיחים את שאר הקרבנות כאשר לא היה מקום על השולחנות, אבל את התמיד היו מדיחים את כולו תמיד על השולחנות (רא"ש תמיד לא, א).

לְשֵׁכֶת הָעֵץ, ונקראת לשכת העץ על שם שהיתה בנויה מעץ, והואיל והיתה מחוץ לעזרה מותר לבנותה מעץ (ראב"ד בית הבחירה א, ט), ויש שביאר שאף שהיתה בנויה בעזרה, והואיל והיתה פתוחה לחול דינו כחול ולכן מותר לבנותה מעץ (מהר"י קורקוס ומשנה למלך שם). ויש שפירש, שהיה מותר לבנותה מעץ, לפי שלשכת הכהן גדול לא היתה קבועה בבנין, אלא בקביעות בעלמא ללא בנין (כסף משנה שם, בדעת הרמב"ם), ויש שכתב, שבכל בית המקדש לא היו בונים מעץ כלל, ונקראת לשכת העצים על שם שהיה איהה פעם שהניחו בו עצים (כסף משנה שם).

לְשֵׁכֶת הַגּוֹלָה, ונקראת כך על שם הבור שצרכו שם עולי הגולה (רש"י), ויש שפירש, על שם הגלגל שהיה קבוע בו כדי לשלשל בו את הכיור לתוך הבור שלא יפסל בלינה (תוס' יו"ט מדות ה, ד בשם הראב"ה), ויש שפירש, על שם ספל גדול שנקרא 'גֶּלָה' [על פי הפסוק בזכריה (ז, ב) 'גֶּלָהּ עַל רֵאשֵׁי הַיָּדָיִם'], שבו היו שואבים את המים מהבור, ועליו היו נתון הגלגל (ריטב"א בשם הראב"ד; תוס' יו"ט שם בשם ה"ר יהונתן).

לְשֵׁכֶת הַגְּזִית, ונקראת כך לפי שמשם היו משלחין את הפסולים, על פי לשון הפסוק (במדבר יא, לא) 'ויגזו שלים'. עוד יש לפרש, שנקראת לשכת הגזית על שם שהיתה בנויה מאבני גזית שהביאו מבחוץ [שבבית המקדש עצמו אין לסתת אבנים, וכמו שכתוב (מלכים א, ז, ז) 'כל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו'], שלא נאסר לבנות באבני גזית אלא את המזבח (ריטב"א). ובנו אותו מאבני גזית לכבוד הסנהדרין (תוס' יו"ט מדות ה, ד).

סְנַהֲרִין שֶׁל יִשְׂרָאֵל יוֹשְׁבֵי וְדָנָה אֶת הַכְּהֵנִים, אם יש בהם פסול יחסין, או כהן שנפל בו מום לראות אם הוא נפסל לעבודה (רמב"ם ביאת מקדש ו, יא). ולא היו בודקים את הכהנים אלא קודם שיתחילו בעבודתם, אבל כל שכבר זכה לעבוד פעם אחת על גבי המזבח לא היו חוזרים ובודקים אותו, שאין בודקין מהמזבח ולמעלה, אם לא שנמצא בו חשש פסול שמדבר בלשון מגונה או שמבזה את העבודה, שאז שוב חוזרים ובודקים את הייחוס שלו (ע"פ גמ' פסחים ג, ב ורש"י שם). וכונת הגמ' שזה היה עיקר עיסוקם, אבל פעמים כשהיה נופל ספק בדיון, משם היתה יוצאת הוראה לכל ישראל (תוס' יו"ט מדות ה, ד). ויש שפירש שהטעם שהיה זה בית דין מיוחד שמורכב רק מישראל ולא מכהנים, והואיל וכהנים אפשר שהם נוגעים בדבר (מהרש"א מדות שם).